BEKNOPT VERSLAG | GESPREKKEN CULTURELE SECTOR | 4 + 5 NOVEMBER 2026

AANLEIDING

Op 9 oktober ontving de Tweede Kamer van minister Letschert haar brief Visie op cultuur en cultuursubsidies vanaf 2029. Zoals ook in de Nieuwsbrief van Kunsten '92 van 9 oktober aangekondigd, heeft Kunsten '92 - vooruitlopend op de brief - aan het ministerie gevraagd of zij met de sector in gesprek kunnen gaan: als cultuursector blijven we graag betrokken bij de verdere uitwerking van het bestel. Daar heeft OCW positief op gereageerd. Het gesprek, onder moderatie van Ruben Maes, vond plaats op 4 november, in drie rondes met in totaal 100 mensen (33 per keer). De groepen waren samengesteld op basis van een gewogen loting. Voor de leden van Kunsten '92 die niet bij een live gesprek met OCW aanwezig konden zijn, organiseerden we op 5 november een Teams-meeting.

ALGEMENE AFDRONK

De gesprekken waren open, kritisch en constructief. Enerzijds is er steun voor vernieuwing van het cultuurbestel en de samenwerking tussen overheden om te komen tot een sterk cultureel ecosysteem in heel Nederland.
Anderzijds zijn er zorgen over de randvoorwaarden om de verandering te kunnen uitvoeren. Deze gaan met name over de factoren tijd (is het tijdspad niet te kort?) en geld (omdat de ambities in de brief vooralsnog niet gepaard gaan met extra investeringen en omdat niet helder is hoe de transitie zelf wordt gefinancierd).

GESPREKSONDERWERPEN

Beknopte samenvatting met de belangrijkste punten uit de gesprekken:

De voorstellen uit de contourenbrief

- Verlenging van de subsidieperiode van 4 naar 8 jaar. Daarvoor wordt de Wet op het specifiek cultuurbeleid aangepast. Dit proces ligt nu de Tweede Kamer.
- Overheveling van een deel van de Basisinfrastructuur (BIS) naar de fondsen, en mogelijke samenvoeging van fondsen. In de voorstellen verhuizen de functies uit de huidige BIS mee.
- Werken als één overheid: meer samenwerking en afstemming met gemeenten en provincies, betere spreiding en een meer interdisciplinair bestel.
- Vereenvoudiging van aanvragen, met één loket in plaats van meerdere.
- De nieuwe cultuurnotaperiode start gewoon in 2029.
- Er komt geen extra geld bij (hetgeen door de Raad voor Cultuur wel was bepleit: 200 miljoen).
- Bijkomend feit: het ministerie van OCW krijgt een taakstelling van 30% minder ambtenaren.

Vragen en zorgen vanuit het veld

In de gesprekken kwamen de volgende vragen, onduidelijkheden en zorgen naar boven:

- **Geld** In de brief van de minister staan ambities waar geen budget aan is gekoppeld. Ook de problematiek van indexatie werd veelvuldig genoemd.
- **Tempo** Men vraagt zich af of de bestelverandering binnen het aangegeven tijdpad verantwoord kan plaatsvinden.
- **Probleemanalyse en visie** Een gezamenlijk met het veld opgestelde visie wordt gemist. De brief gaat voor een groot deel over het hoe.
- **Fusie van fondsen** De meerwaarde van een samenvoeging is niet voor iedereen helder. Ook wordt de vraag gesteld of fasering mogelijk is. Behoud van expertise (bij de fondsen) van de afzonderlijke disciplines wordt als cruciaal benoemd.
- **Overheveling van OCW naar fondsen** Hier zijn nog veel vragen over.

- **Kleine disciplines en makers** Kleinere instellingen, zzp'ers, makers in het algemeen, ontwikkelinstellingen buiten de BIS, interdisciplinaire makers en project gefinancierde sectoren (film, letteren, ontwerp, componisten) zijn bezorgd over hun plek in het stelsel.
- **Regio en medeoverheden** Spreiding wordt gesteund, maar provincies zijn nog niet toegerust en gemeenten verschillen sterk. Daarom wordt gepleit voor vastleggen van doelstellingen in de wet op het specifiek cultuurbeleid.
- **Functies** Het culturele veld wil graag inhoudelijk worden betrokken bij de uitwerking van welke functies moeten worden geborgd in het nieuwe cultuurbestel.
- **Ontbrekende thema's** Ook werd gewezen op thema's die in de visiebrief nog onvoldoende zichtbaar zijn, zoals: kunstonderwijs, AI, niet-gesubsidieerde makers en ondernemers, ambacht, kunst als onderzoek, AI, internationalisering en nieuwkomers, samenhang en samenwerking met andere overheden, weerbaarheid.
- **Beoordeling** Men vraagt zich af hoe beoordeling op resultaat past bij een cyclus van acht jaar. Ook bij dit onderwerp wordt het behoud van sectorspecifieke expertise en voldoende capaciteit benadrukt. En er is overeenstemming over het doel van verlichting van beheer en controle.

Vervolg

- Eind november 2026 volgt de aanvraag van de minister aan de Raad voor Cultuur.
- Eind februari: 2027 advies van de Raad voor Cultuur, ook over functies en de 8 jaar.
- Het wetgevingsoverleg wet op het specifiek cultuurbeleid in de Tweede Kamer.
- Gesprekken met de culturele en creatieve sector.
- Juni 2027: brief van de minister van OCW met uitgangspunten en functies.
- Eind 2027: start aanvraagronde 2029 - 2032.
- 1 februari 2028: plannen klaar.
- Mei 2028: beoordelingen afgerond.
- Parallel afspraken inclusief financiële component tussen rijk, gemeenten en provincie